

Висновки. Таким чином, застосування художньо-ментального підходу в підготовці майбутніх учителів хореографії дозволило досягти цілісності та конвергентності цього такої підготовки. Головне – зорієнтувати студентів на багатоаспектність своєї професії, поєднати в єдину систему декілька головних аспектів фахової підготовки хореографів, які носять специфічний характер: художньо-етнічна складова хореографічного мистецтва; комунікативність фахового середовища навчання; врахування ментального аспекту хореографічно-виконавської підготовки, що орієнтується на три рівні: художньо-інформаційний, інтерпретаційно-творчий, художньо-педагогічний; забезпечити синтезований характер художньо-виробничої практики; сформувати конвергентно-хореографічне мислення на ґрунті поєднання науково-пізнавальної, дослідницької та творчо-виконавської діяльності, спрямованих на методичну компетентність в питаннях хореографічного розвитку школярів.

Література

1. Бочкарёва О.В. Принцип освоения обобщённых идей в музыкально-педагогическом диалоге [Электронный ресурс / О.В.Бочкарёва //Ярославский Педагогический Вестник 1997,–№4. –Режим доступа : <http://vestnik.yspu.org/releases/>.

2. Глазырина Е.Художественная ментальность [Электронный ресурс] /Е.Глазырина // Published by Tver State University Internet CenterWeb page.– URL: <http://university.tversu.ru/>.

3. Лю Цяньцян. Формування художньої компетентності майбутніх учителів музики та хореографії в педагогічних університетах України і Китаю: дис. ... канд.пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія і методика музичного навчання» / Лю Цяньцян. – Одеса, 2010. – 266с.

4. Мацкевич В. В. Что такое подход [Текст статьи] [Электронный ресурс] / В. В. Мацкевич // Визуальный словарь: Новейший философский словарь / [Под ред. А.А. Грицанова]. — Электрон. версия словаря. — Минск., 2003. — Режим доступа (на 05.11.2006): <http://fil.vslovar.org.ru>, свободный. — Загл. с экрана // Словopedia. Новейший философский словарь. — Режим доступа: <http://www.slovoopedia.com/6/207/770959.html>.

5. Реброва О.С. Теорія і методика формування художньо-ментального досвіду майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії: дис. доктора пед. наук спец. 13.00.02- теорія і методика музичного навчання; 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Олена Євгенівна Реброва, – Київ, 2013. – 595с.

УДК 378.637.016:78

Хижна О.П.

ПРОСТІР РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕРКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

У статті розглядається процес фахової підготовки майбутніх учителів музики, що ґрунтується на використанні національних музичних традицій, оптимізації якого сприяє залучення студентів до інтеркультурного діалогу в контексті євроінтеграційних перспектив України.

Ключові слова: освітнє середовище, національна меншина, професійно-педагогічний потенціал, інтеркультурний діалог, організаційно-педагогічна система.

В статье рассматривается процесс подготовки будущих учителей музыки в вузах на основе национальных традиций, оптимизации которого способствует привлечение студентов к участию в интеркультурном диалоге в контексте евроинтеграционных перспектив Украины.

Ключевые слова: образовательная среда, национальное меньшинство, профессионально-педагогический потенциал, интеркультурный диалог, организационно-педагогическая система.

The author reveals the process of formation of ethnic cultural environment into the higher educational establishments. According to the author's vision, the level of students' ethnic cultural competency is the decisive factor in the creation of this process. It is important today that the main task of the pedagogical science is to make system of the ethnic and pedagogical training of future teachers of a music.

Keywords: *the ethnic cultural environment, the national minorities, the professional and pedagogical potential, intercultural dialog, organization pedagogical system.*

Національною доктриною розвитку освіти в Україні окреслене коло стратегічних завдань розбудови національної системи освіти й науки як основи становлення особистості, суспільства, держави, нації. На думку В.Андрущенка, “до найбільш важливих аспектів державної освітньої політики маємо віднести: випереджальний характер розвитку системи освіти в житті суспільства; фундаментальність освітньої підготовки; пріоритетність загальнолюдських цінностей; гуманізація та гуманітаризація освіти; координація розвитку освіти й науки; демократизація освітнього процесу; органічне поєднання освіти з національною культурою, історією, народними традиціями; впровадження в освітній процес державної мови та задоволення національно-освітніх запитів усіх національних меншин; інтеграція у світову освітню систему; цілісність та наступність освітянської діяльності; безперервність освіти; динамічність, саморегуляція та самооновлення системи освіти” [1].

Дослідники процесів суспільного розвитку різних країнах все частіше звертаються до аналізу тих феноменів, які, не дивлячись на світову глобалізацію, зберігають свою самобутність. Серед таких феноменів – культурне розмаїття, яке, за твердженням польського вченого Лешека Корпоровича, не так легко піддається уніфікації і вступає у суперечність із закономірностями глобалізаційних процесів. Він, зокрема, звертає увагу на те, що “... багато процесів стандартизації та культурної уніфікації генерують дещо парадоксальні, але у відповідності з логікою їхнього протікання, свої власні «антипроцеси», заперечення самих себе “антитенденції”, які руйнують попередні закономірності, зрештою, ведуть до нового правопорядку на горизонті сучасних феноменів. Таким чином формується новий образ культурної реальності” [12, с.161]. Оскільки інтеркультурний діалог є одним із визначальних чинників у цій взаємодії, то він, за умови адекватного його застосування стає дієвим чинником у досягненні цієї мети. Саме на дієздатність інтеркультурного діалогу у вибудовуванні системи толерантних відносин у поліетнічному суспільстві звертають увагу міжнародні організації (Рада Європи, Європейський Союз, ОБСЄ тощо), постійно проводячи «круглі столи», семінари, конференції. Скажімо, Рада Європи прийняла 17 рамкових конвенцій, які тим чи тим чином стосуються інтеркультурного діалогу, а також майже 150 рекомендацій різних спеціалізованих органів РЄ [5].

Дана стаття присвячена аналізу проблеми удосконалення фахової підготовки майбутніх учителів музики крізь призму інтеркультурного діалогу.

Метою фахової підготовки майбутніх учителів музики є передача духовного потенціалу молодому поколінню, його ціннісної складової на основі художньої спадщини поколінь. У цьому контексті важливим завданням є формування компетентності студентів у використанні педагогічного потенціалу етнокультурного компоненту фахової підготовки, плідного використання народного музичного мистецтва різних етносів, що проживають на спільній території.

Вивченню національних особливостей мистецтва, музичної культури, фольклорної спадщини зокрема, присвячені праці: Н.Батюк (фольклор як художньо-інформаційне явище та його виховні можливості), Д. Бантиш-Каменський, Ю. Руденко (історія українського козацтва), Ю.Виноградський (краєзнавчий матеріал), Ф. Вовк, К. Гагеман, М. Максимович (питання етнографії), Н. Дмитрук (українське краєзнавство і культура), З. Доленга-Ходаковський (українська фольклористика), О.та Г. Грабовичі, І. Лисяк-Рудницький, О. Пахльовська, С. Павличко (аналіз українського національного характеру), С. Садовенко (розвиток особистості в музично-фольклорному середовищі), Д. Яворницький (етнографія та фольклористика).

Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми фахової підготовки майбутнього вчителя музики довів, що готовність студентів до інтеркультурного діалогу охоплює як набір професійних властивостей та якостей особистості педагога, що відповідають вимогам професії, так і володіння необхідними засобами, що забезпечують не лише педагогічний вплив на вихованця, але і *взаємодію, співробітництво та співтворчість з ним*. Підвищення якості фахової підготовки випускника вищого педагогічного навчального закладу вимагає переосмислення мети та результату освітнього процесу, модернізації його змісту та оптимізації технологій його організації.

Художньо-образне мислення кожного етносу має своїм підґрунтям собливості психології етносу, національні традиції. Головною рисою української національної психології є емоціоналізм – надання високої оцінки відчуттям, своєрідне бачення природи, так би мовити, злиття з нею. Образ серця як центру емоційного життя людини ми віднаходимо вже в українців Княжої доби, він прослідковується в народних піснях, казках, приказках. Культура цієї доби формувалася у творчому діалозі візантійського християнства та слов'янської міфології, вже тоді виявляється тенденція, що трактує серце як орган розуміння, як центр, що зводить воєдино думку, волю та віру. У “Слові про закон і Благодать” Іларіон писав, що коли князь Володимир задумав увести Християнство на Русі, в нього в серці “засіяв розум” [цит. за 10].

В українській літературі “філософія серця” відома з початку XVII ст. і згадувалося в оригінальному творі – у “Зерцалі богословія” Кирила Транквіліона-Ставровецького. Найбільш яскраве відображення вона знайшла у поглядах Г.Сковороди та філософії П.Юркевича.

Видатний мислитель, мандрівний філософ Г.Сковорода залишив глибокий слід в історії духовного розвитку українського народу. Його “Філософія серця” побудована на гуманістичних закономірностях розвитку особистості, спрямована на вивчення людини, показує її сутність через внутрішній світ, відчуття. У притчах “Убогий Жайворонок” та “Вдячний Еродій” автор викладає свої морально-філософські та педагогічні погляди, які спрямовує на розвиток природних здібностей, таких як: співчуття, співпереживання, щирість, гуманізм, працелюбність [9].

П. Юркевич, зокрема, відводить серцю особливе місце у своїх філософських пошуках, вважаючи його осередком усіх сутнісних сил людини. На його думку, “серце – це скарбниця душевного і духовного життя людини, яка може зрозуміти такі емоційні стани, котрі досягнути розумом неможливо” [Цит. за 10]. З часом “Філософія серця” стає філософською основою українського романтизму та знаходить своє відображення у працях М. Гоголя, П. Куліша, Т. Шевченка.

Розглядав чинники, пов'язані з виникненням “філософії серця” на українському ґрунті, і сформулював це поняття Д.Чижевський. Він виокремлював український менталітет, аналізуючи почуттєву сферу життя, і спирався в основному на побутову емоційність. Почуття і емоції трактуються автором як шлях пізнання, а серце – центр, глибина людини. На початку XXI століття проблему “філософії серця” розробляють О.Ковалевський, О.Лук'яненко та ін. Розум пізнає навколишній світ, аналізує, а серце приймає неосяжну для розуму глибину особистісно-індивідуального. Таким чином, ця філософія увійшла в духовну культуру українців як своєрідний світогляд, що відображає морально-етичні цінності людей, зв'язок і гармонійне співіснування людини з природою.

Засвоєння мистецтва відбувається не лише на рівні знань і значень, але і на рівні досвіду здійснення емоційно-ціннісного відношення, що передбачає відкриті емоції індивідів, безпосередні враження, постійний діалог з авторами і продуктами художньої культури різних народів.

О Реброва вважає, що необхідно враховувати у процесі фахової підготовки майбутніх учителів музики художньо-ментальний досвід, складність та конвергентність якого зумовлена конгломератом різновидів досвіду, що забезпечують формування основних компетентностей майбутніх учителів мистецьких дисциплін. На думку дослідниці, “Концептуальною основою набуття художньо-ментального досвіду стає підвищення якості

фахової освіти від художньої грамотності через освіченість, компетентність, культуру до фахової художньої ментальності” [7, с.6].

Етнокультурний компонент фахової підготовки майбутніх учителів музики має свою специфіку, яка виражається в наступному:

— *мета* викладання предметів мистецтва – передача духовного потенціалу молодому поколінню. Кожен етнос засобами мистецтва передає свій досвід наступним поколінням: досвід ставлення до природи, до родини, досвід почуттів, емоцій тощо. Тому так важливо включати до репертуару майбутніх учителів музики твори не лише з “золотої скарбниці” композиторів-класиків, але й композиторів з яскраво вираженими національними ознаками;

— *зміст* викладання – живе мистецтво, засвоєння якого відбувається не лише на рівні знань і значень, але і на рівні досвіду здійснення емоційно-ціннісного ставлення, що передбачає відкриті емоції індивідів, безпосередні враження, постійний діалог з авторами і продуктами художньої культури різних народів;

— *суб'єкт педагогічної взаємодії* – особистість студента, спрямована на сприйняття мистецтва і культури, така, що має потребу до накопичення художнього досвіду для формування стійкої системи ціннісних орієнтацій у багатонаціональному мистецтві та розвиток професійно значущих особистісних якостей: критичності, толерантності, емпатії, рефлексії, комунікативності тощо. Польська дослідниця Б.Гурницька наголошує на необхідності педагогічної фасилітації – “діяльності майбутнього педагога, спрямованої на підвищення продуктивності освітнього процесу в складних ситуаціях на засадах підтримки та допомоги, гуманного ставлення до учнів з особливими потребами” [11].

Говорячи про національне в музиці, варто зазначити, що воно виявляється не лише в ідейно-емоційному змісті, адже існують такі ідеї, які виходять за рамки національного і стають загальнолюдськими. У художній творчості з найбільшою силою, безпосередністю і чистотою виражаються характер “суб'єктивності” народу, його темперамент, гострота емоційної реакції, активність почуття і особливості естетико-культурної оцінки, тобто те, що входить в поняття національного характеру або національної психології. На думку Н.Батюк “Саме розвиток національних особливостей мистецтва приводить до загальнолюдського та інтернаціонального у процесі тісного спілкування, своєрідної музичної “дифузії”... І саме музичне навчання – один із плідних шляхів взаємозв'язку національних музичних культур” [2, с.94].

Кожна національна музична культура має два виміри: перший вимір хронологічно більш віддалений – фольклор – саме той шар, в якому генетично закладений весь подальший розвиток музичної свідомості нації. У будь-якому своєму різновиді – фольклор, різні форми професійного, духовного мистецтва тощо – цей пласт відкладається в нашій свідомості як музичний “дух” нації. Він постає самовираженням національного, його своєрідним критерієм, складає найважливіший компонент класичної традиції, фундамент, на якому згодом формується композиторська творчість. Другий вимір – народження композиторських шкіл, які формуються порівняно пізно, на певному етапі, і цей процес залежить від ряду причин: історичних, соціально-політичних, духовно-психологічних тощо.

Серед важливих у даному контексті проблем назвемо проблему “традиції”, яка в різні періоди історії була каменем спотикання не лише у філософському, культурологічному мисленні, але і в педагогіці. Найчастіше традиція трактувалася у вузькому сенсі слова і розумілася як спадщина минулого, відсталого, застиглого, характерного для примітивних, неписьменних суспільств. Починаючи з 60-х років ХХ століття, такий погляд на традицію був переглянутий. На думку С.Садовенко, традиція стала розглядатися з позицій наявності в будь-якій культурі нерухомого, малозмінного стрижня культури “центру суспільства” або “центральної зони культури”, навколо якої функціонує мінлива культурна сфера [8].

Традиція у своїй суті достатньо суперечлива. З одного боку, вона відображає щось стабільне, що передається у незмінному вигляді з минулого, а тому розглядається як консервативне начало, яке гальмує культурне просування. З іншого боку, учені визнають наявність в традиції креативної складової, що веде до поступового розвитку культури. Через це в культурі етносу виявляється власне етнічна або традиційна (народна) культура і

культура, обумовлена мінливими явищами, актуальними сучасній епосі, часто пов'язаними з міжетнічними та інокультурними впливами. Звідси виникає проблема співвідношення традиційного і актуального, етнічного і загальнолюдського, націоналістичного і толерантнісного у культурі та освіті.

Під *традицією* ми розуміємо художній досвід, що історично зберігається і транслюється у даному соціокультурному просторі та часі. При всій своїй різноманітності (за носіями досвіду, способами зберігання і передачі тощо) традиції завжди виявляються в деякому оформленому стані, на рівні стійких утворень художньої культури. “Старе” і “нове” у мистецтві органічно взаємодіє лише в рамках змістового і єдиного естетичного відношення, саме естетичним критерієм спрямовується і контролюється ця взаємодія. Отже, *традиція* – це особлива інформаційна структура, що здійснює як міжвидові, так і внутрішньопросторові зв'язки в художньому процесі. Для актуалізації традиції необхідна наявність інтересу і потреби в певному минулому досвіді. Причому інтерес формується не лише суб'єктивною вибірковістю, прихильністю, але і усвідомленням суспільно-художньої потреби. У цьому випадку традиція дійсно стає точкою відліку, спонукальною силою. Кожен твір мистецтва включає неповторне, одиничне і таке, що повторюється, загальне. Те, що повторюється – своєрідна матриця, здатна породжувати собі подібне, і складає суть традиції. Одна з причин актуалізації традиції є її сучасне звучання, здатність відповісти на сучасні виклики.

Процес етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики шляхом застосування музичних традицій ґрунтується на взаємодії двох структур: особистості майбутнього вчителя, у якій особистісні якості та властивості (естетичні почуття, смаки, потреби, знання, уміння, навички, творча індивідуальність тощо) є структурними компонентами та народних музичних традицій як впливової виховної субстанції.

Відомо, що традиційна музика, поряд з мовою та фольклорним мистецтвом, містить у собі базові коди культури народу. Отже, музика дає унікальну можливість емоційного, неопосередкованого словами проникнення у світи інших культур. В умінні ефективно використовувати цей потенціал музичного мистецтва і полягає одне з головних завдань етнохудожньої підготовки майбутніх учителів музики. За цих умов педагогічні технології, що спрямовуються на формування духовного світу людини, стають невідкладною, нагальною потребою суспільства. На думку Г. Падалки, – «Формування духовного світу людини, закономірності гармонізації життя, забезпечення природного входження до соціального середовища складають нині особливо важливий предмет наукових пошуків»[6, с.17]. Духовне формування особистості – це перед усім розвиток її в духовно насиченому етнокультурному просторі. Цей процес визначається чисельними факторами, вирішальними з яких є вплив сім'ї, освіти та релігії, узагальнюючи – середовища. Визначення векторів етнохудожньої підготовки та узагальнення тенденцій формування етнохудожнього освітнього середовища дали змогу сформулювати умови його створення у ВНЗ. Вони включають:

- створення ефективних міжнаціональних, міжконфесійних, міжкультурних відносин у суспільстві;
- формування толерантної особистості (вихованця, учня, студента, фахівця).
- підготовка вчителів, здатних працювати з урахуванням фактора полікультурності.

Майбутній учитель музики у процесі етнокультурної підготовки у ВНЗ має оволодіти наступними професійно значущими та особистісними якостями:

- усвідомленням смислу, значущості та мети професійно-педагогічної діяльності у контексті актуальних педагогічних проблем мистецької освіти в умовах мультикультурного суспільства;
- осмисленою, зрілою педагогічною позицією;
- культурною толерантністю;
- умінням по-новому формулювати освітні завдання з предмета, досягати та оптимально переосмислювати їх під час навчання;
- здатністю вибудовувати цілісну освітню програму, яка враховувала б індивідуальний підхід до студентів, освітні стандарти, нові педагогічні орієнтири;

- співвіднесенням сучасної йому реальності з вимогами особистісно зорієнтованої освіти, коригуванням освітнього процесу за критеріями інноваційної діяльності;
- здатністю бачити індивідуальні здібності кожного учня і навчати відповідно до їхніх особливостей;
- уміннями продуктивно, нестандартно організувати навчання й виховання, тобто забезпечити творення учнями своїх результатів і, використовуючи інноваційні художньо-педагогічні технології, стимулювати їхній художньо-творчий розвиток;
- уміння аналізувати зміни в освітній діяльності, розвитку особистісних якостей вихованців;
- здатністю до особистісного художньо-творчого розвитку, рефлексивної діяльності, усвідомлення значущості, актуальності власних пошуків і відкриттів.

Підсумовуючи розгляд проблеми удосконалення фахової підготовки майбутнього вчителя музики крізь призму інтеркультурного діалогу, варто підкреслити необхідність знаходити шляхи зближення та поступової інтеграції різних філософських стратегій освіти як важливої умови формування єдиного світового освітнього простору, інтеграції національних освітніх систем, міжнародного консенсусу у визнанні універсальних освітніх ідеалів та цінностей при обов'язковому збереженні та підтримці національних особливостей і пріоритетів національних освітніх систем.

Таким чином, перспективи вивчення означеної проблеми полягають у визначенні закономірностей розгортання етнокультурної підготовки майбутніх учителів музики, зростання ролі медіапідготовки майбутнього вчителя, який має проектувати етнохудожнє середовище школи із залученням сучасних художньо-педагогічних технологій.

Література

1. Андрущенко В. П. *Українська освіта: пошук нових стратегій мислення. Міжнародні синергетичні читання. Програма Міжнародних синергетичних читань, 12-13 груд. 2003 р.: присвяч. пам'яті Іллі Пригожина / Уклад.: В. П. Андрущенко та ін. – К.: Т-во “Знання” України, 2003. – 64 с*
2. Батюк Н. О. *Фольклор – як художньо-інформаційне явище та його виховні можливості: матеріали міжнародного музикознавчого семінару і науково-практичної конференції “Восток – Запад: культура и цивилизация” 2003 р. / Н. О. Батюк. – Одеса : Астропринт, 2004. – С. 94–95.*
3. Бацевич Ф.С. *Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – К.: Довіра, 2007.–205с.–(Словники України).*
4. Євтух В.Б. *Концептуальні конструкти етносоціальних реалій: досвід трьохлітніх досліджень: монографія/ В. Б. Євтух. – /Мін-во освіти і науки України, НПУ імені М.П.Драгоманова.– К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2010.– 284с.*
5. Лавриненко В.Г. *Європейська інтеграція: від Риму до Лісабону: курс лекцій: навчальний посібник/ В. Г. Лавриненко /Мін-во освіти і науки України, НПУ імені М.П.Драгоманова.– К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2010.– 188с.*
6. Падалка Г.М. *Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274с.*
7. Реброва О. Є. *Методологічні основи педагогічної ментальності: культурологічний та професійний аспекти : [монографія] / О. Є. Реброва. – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – 283с.*
8. Садовенко С. *Розвиток особистості в музично-фольклорному середовищі / С. Садовенко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2010. – № 7 (9). – С. 409-418.*
9. Сковорода Г. *Повне зібрання творів : у 2-х т. – Т. 2 / Г. Сковорода. – К., 1973.*
10. *Українська художня культура : навч. посібник / [за ред. І. Ф. Ляшенка]. – К. : Либідь, 1996. – 416 с.*
11. Górnicka B. *“Rodzicielski świat” matek i ojców wychowujących dziecko z niepełnosprawnością, w Rodzicielstwo w kontekście wychowania i edukacji / J. Brągiel, P. Kaniok, A. Kurcz (red), wyd. Uniwersytetu Opolskiego, Opole, 2013. – S. 411.*

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СУБ'ЄКТНОСТІ СТУДЕНТА У ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті розглянуто формування суб'єктності студентів у процесі навчання у вищому навчальному закладі, педагогічні принципи формування суб'єктності майбутнього фахівця в процесі професійної освіти. З'ясовано, що саме в суб'єктності криється потенціал творчості особистості студента, можливість пізнавати себе і оточуючий світ, бути творцем свого життєвого шляху. Суб'єктність студента формується в активній, внутрішньо мотивованій навчальній діяльності, яка забезпечується певними педагогічними принципами, інтерсуб'єктною педагогічною взаємодією в навчальному процесі вищого навчального закладу.

Ключові слова: суб'єктність студента, педагогічні принципи формування суб'єктності студента, навчання у вищих навчальних закладах.

В статье рассматривается формирование субъектности студентов в процессе обучения в высшем учебном заведении, педагогические условия формирования субъектности будущего специалиста в процессе профессионального образования. Установлено, что именно в субъектности скрыт потенциал творчества личности студента, возможность познавать себя и окружающий мир, быть творцом своего жизненного пути. Субъектность студента формируется в активной, внутренне мотивированной учебной деятельности которая обеспечивается определенными педагогическими принципами, интересубъектным педагогическим взаимодействием в учебном процессе высшего учебного заведения.

Ключевые слова: субъектность студента, педагогические принципы формирования субъектности студента, обучение в высшем учебном заведении.

This article is devoted to the formation of the subjectivity of students in the process of studying in the university, pedagogical conditions in formation of subjectivity of the future expert in the process of higher education.

It found out that in the subjectivity is hidden the potential creativity of the personality of the student, the opportunity to learn more about ourselves and the world around, to be the creator of his career. Subjectivity of the student is formed in the active, internally motivated learning activities, which provides some pedagogical principle, pedagogical cooperation in the educational process of higher education.

Keywords: subjectivity of students, pedagogical conditions in formation of subjectivity of the future expert, process of studying in the university.

В сучасному світі залежність розвитку країни від рівня і якості освіти не піддається сумніву. Тому розбудова сучасної національної системи освіти є пріоритетним завданням нашої держави. Впровадження Державної національної програми «Освіта (Україна ХХІ століття)» потребує пошуку і застосування нових педагогічних підходів, широкого вибору форм і методів роботи, засобів навчання, які б відповідали освітнім запитам особистості, суспільства і держави. В контексті задекларованого в національній програмі всебічного розвитку людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвитку її талантів, збагачення інтелектуального, творчого, культурного потенціалу, особливої актуальності набуває проблема формування суб'єктності студентів вищих навчальних закладів шляхом активізації їх навчальної діяльності.